

La această sărbătoare a latinității fâlfâiau maiestuos tricolorul și drapelul Societății de Cultură Macedo-Române. Lipsea steagul românilor din Transilvania. În semn de solidaritate, V.A. Urechia va depune coroana împreună cu transilvanul Badea Cârțan, ajuns la ceremonie după 63 de zile de drum.

Ziarele scriau: „Una prova di solidarita latina”.

Restituiri

CĂTRE ROMÂNII DE LA PIND

Primiți pe vestitul cioban român Gheorghe Cârțan cu brațele deschise, care vine în mijlocul vostru din dragoste suflătescă, să ve cunoșcă.

El e de fel din comuna Opria-Cârtișora, comitatul Făgăraș din Transilvania. Ne-a dus faima numelui de român în totă Europa, fără a ne desmînti zicétéorea: „Sîngele apă nu se face”.

Tôte popórele și-au avut profeții și inspirații lor, iată și noi avem pe al nostru.

Cârțan este profetul néamului séu. În duhul lui sincer și convingétor se ascunde ceva supra-omenesc, ceva din darul lui Isus, care te uimește și după ce îți dispare dinaintea ochilor, căci el nu stă multi timp la un loc, te pune pe gânduri.

Cu costumul lui ciobănesc și încălțat în opinci, cu traista de gât plină cu cărți (istoria lui Maior despre începutul românilor în Dacia e favorita lui), cu vorba și aspirațiunile sale de a-și afirma fala trecutului séu strémoșesc, ciobanul istă n'are un pic de odihnă, vesnic e în călătorie, azi aici, mâine în Focșani, căutând să cerceteze și să afle, ceia-ce milióne de felul lui nu vor fi în stare să cunoscă: istoria trecutului pe degete, asupra căreia s'ar încumeta să întrebe și pe un cap încoronat: „cine a fost mai mare între Traian și Caesar? ori care a fost mai erudit între Cicerone și Catone ante Cartaginesul?” urmăringănd îndoita țintă: de a descoperi adevărul și a'ți măsura gradul de cunoștințe.

Vorbește vesnic în parabole ca și cum ar fi fost discipolul lui Raby. Finețea spiritului lui îl face să fie un psiholog al firei omenești, pătrundând cu usurință în sufletul cui-va dintr-o aruncătură de ochi.

Nu primește mila niménuia, cu tôte că, călătoriile sale numéróse, întreprinse în anul mânătuirei 1896-1898, reclamă o mulțime de cheltuieli.

Înainte de a se îmbarca din Constanța pentru Constantinopol, d-nul N.Adamescu proprietar, oferindu-i un ajutor bănesc în fața mai multora, ca să'i prindă bine la drum, Cârțan cu o mândrie legitimă i-a observat:

„No, să trăiți d-nule, mie nu'mi trebuie bani, dacă aveți cărți dați'mi, primesc cu bucurie...”

Am fost martor ocular la acésta scenă, D-nul Adamescu a trebuit să intre cu el într-o librărie să'i cumpere o istorie să aibă ce citi în timpul călătoriei.

Și totuși Cârțan a călătorit mult. Cu ce mijloce? acésta e un mister pe care nu'l spune niménuia.

A vizitat Roma pentru ca să vadă cu ochii lui proprii Columna strémoșului séu, Împăratul Traian. Căci aşa spune Cârțan, că el e de-al lui Traian, pentru care motiv a mers până la Spania, să vadă unde s'a nascut Traian.

La Roma, legenda spune, că 6 zile ar fi stat sub Columna seculară, contemplând'o în extaz până ce au prins de veste nobilii senatori ca Marchizul Pandolfi, care a găzduit pe Cârțan, iar comandorul Barcelli, ministrul Regelui, și comandorul Giantura, succesorul lui Barcelli la instrucțiunea publică, i-au oferit mai multe cărți și reproducerea Columnei lui

Traian.

Profesorul Mainieri, cavalerul Amaule și Altily, poeta Bertini, i-au oferit cărți și fotografii lor în semn de iubire.

A vizitat parlamentul și senatul italian, unde i s'a făcut o primire frumosă, mai însemnată de cum s'ar face unui ambasador special al unei națiuni.

Pretutindeni pe unde se duce, la Columnă, la Forul roman, la Vatican, el spune tuturora în avîntul inspirației: „Cives romanus sum!”

Întrebat de nobilii Italiei, dacă toți Români sunt așa de deștepți ca el?, Cârțan răspunde: „E hei, Domnilor, eu sunt cel mai prost dintre Români”.

În acele locuri vizitate la 1581 de Petru Cercel, fratele lui Mihai Vitezul, ciobanul Cârțan se întreține cu soldații regelui și cu geandarmii Papei din Vatican, inspirând tuturora sentimente românești.

Cârțan însă, simțind sgomotul ce l'a stârnit prezența sa în Cetatea eternă, a sters'o incognito, fără să-și mai ia ziua bună de la frații Italiani, cari pregăteau manifestații monstre în cinstea lui.

A vizitat Parisul pentru că voia să se convingă de splendoarea metropolei luminei, și Sigmaringhen, legănul familiei noastre domnitore.

În timpul răsboiului Spano-American din vara trecută, m'am pomenit cu el sosind în Constanța a se îmbarca pentru Constantinopol.

L'am întrebat unde merge și mi-a răspuns că se duce să îmbărbăteze și să consoleze pe frații lui de sânge Spanioli la Santiago de Cuba.

Acăstă țintă însă nu'i succese fiind împiedicat de autoritățile vamale din Constantinopol din cauza neregularităței pasaportului.

L'am răvdut după o săptămână la întârcere trist și desolat, plângându-se de purtarea funcționarilor vamali.

La plecare mi-a spus că se va repedi în Spania să ducă condoleanțele sale poporului Spaniol.

În timpul morții cancelarului Germaniei, Printul de Bismark, mi-a spus că se găsea în Colonia din Germania, schimbându'și proiectul de a mai merge în Spania în niște timpuri atât de critice pentru ea.

Acum când vă scriu aceste rînduri, e pe drumul care îl apropie de căminurile vostre.

Din cele ce v'am scris prin prezentă scrisore, și din cele ce veți fi citit prin zare, căci s'a scris mult despre acest extraordinar cioban, în veți cunoaște pe deplin cine este și ce caută la voi.

Primiți'l repet cu dragoste, pentru ca să ducă cele mai frumoase amintiri de la frați la frați.

Sunt al D-vostre consângean cu totă căldura susținându-șă.

P.VULCAN

Constanța 8 Octombrie 1898.